

*Т. П. Пернарівська,
м. Ірпінь*

ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ ГОТОВНОСТІ ДО ГАРМОНІЗАЦІЇ ВІДНОСИН ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОГО ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Розкрито важливість володіння студентами культурою ділового спілкування для формування у них готовності до гармонійних відносин. Обґрунтовано потребу залучення студентів до ділового спілкування іноземною мовою. Наведено зміст діяльності студентського клубу як форми залучення студентів до ділового спілкування іноземною мовою у процесі позааудиторної діяльності.

***Ключові слова:** гармонійні відносини, ділове спілкування, іноземна мова, позааудиторна діяльність, студенти, клуб.*

Серед актуальних проблем, що постають сьогодні перед вищою школою, важливе місце належить проблемі формування у студентської молоді готовності до гармонійних відносин як передумови оптимізації міжособистісного та ділового спілкування. Особливого значення ці питання набувають для студентів, які навчаються за негуманітарними спеціальностями (фінанси та аудит, право, міжнародні відносини тощо), але сфера майбутньої професійної діяльності яких тісно пов'язана з необхідністю встановлення суб'єкт-суб'єктних контактів, залучення до різних видів ділового спілкування завдяки оволодіння його культурою.

За своєю сутністю культура ділового спілкування охоплює сукупність норм поведінки, вимог суспільства до стилю роботи професійного спеціаліста, характеру спілкування між учасниками бізнесу, адаптовані до практичних потреб цих фахівців відомості про етикет.

Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал

перспективи культурного розвитку і допомагає стати більш конкурентоспроможними фахівцями, здатними без посередників розв'язувати свої професійні проблеми на міжнародному рівні” [2]. Тому вивчення іноземної мови має не тільки освітню, але й виховну функцію.

Останнє положення важливе для формування у студентів готовності до гармонійних відносин, ефективного використання ділового спілкування. Це зумовлено тим, що для іноземної мови характерне специфічне співвідношення знань та вмінь. За словами І. Зимньої, “іноземна мова в процесі оволодіння передбачає велику частку формування мовленнєвих навичок (умінь) і водночас не менший, ніж для точних наук, обсяг мовних знань у вигляді правил, закономірностей, програм, рішень різноманітних завдань. Однак ці правила не самоцінні, як в інших дисциплінах. Вони стосуються побудови, реалізації мовленнєвої діяльності” [4].

Водночас дослідники (У. Макки, М. Мешков, О. Рощина, М. Сигуан, В. Якунін), які вивчають особливості особистісного розвитку студентів не-філологів, констатують, що таким студентам властиві завищена стриманість, побоювання, замкненість, напруга, що негативно впливає як на оволодіння іноземною мовою, так і на розвиток гармонійних відносин з іншими. Ці студенти відчувають певні утруднення у встановленні міжособистісних контактів, вступі у діалог, залученні до рольових ігор, оскільки побоюються виглядати смішними в очах своїх товаришів.

Зважаючи на викладене вище, ми розглядали позааудиторну роботу як важливий засіб формування у студентів готовності до гармонійних відносин шляхом залучення їх до іншомовного ділового спілкування.

Формою реалізації цього засобу обрали студентський клуб.

Створений нами клуб Business Communication Club – добровільне об'єднання студентів Національного університету державної податкової служби України, що діє у складі кафедри сучасних європейських мов.

Згідно з розробленим нами Положенням, мета клубу полягала у формуванні у студентів навичок спілкування іноземною мовою як чинника гармонізації ділових та міжособистісних відносин.

Реалізація цієї мети передбачала вирішення таких завдань:

- організація позааудиторної діяльності студентів в університеті;
- об'єднання студентів на основі спільності інтересів;
- розвиток комунікативної компетентності студентів засобами іноземної мови;
- удосконалення володіння іноземною мовою;
- вивчення культури англomовних країн, особливостей менталітету та етикету для досягнення взаєморозуміння у професійній сфері;
- поглиблення знань студентів щодо правил ділового й міжособистісного спілкування іноземною мовою;
- вироблення здатності застосовувати теоретичні знання під час розв'язання практичних проблем;
- формування вмінь виявляти проблему та аргументовано захищати свою

позицію на засадах принципів ділового спілкування, мовленнєвої культури та етикету.

Робота клубу здійснювалася згідно з розробленим нами змістом (тематика засідань), опрацювання якого передбачало як ознайомлення студентів із теоретичними питаннями, так і вправляння у практичному застосуванні здобутих знань. Останнє відбувалося завдяки використанню широкого арсеналу різноманітних інтерактивних методів – діалогів, рольових ігор, психодрам, інсценізацій проблемних комунікативних ситуацій тощо.

Література

1. Асадов А. Н. Культура делового общения : учеб. пособие / Асадов А. Н., Покровская Н. Н., Косалимова О. А. – СПб. : Изд-во СПбГУЭФ, 2010. – 156 с.
2. Евдоксина Н. В. Психологические особенности изучения иностранного языка студентами технических вузов / Н. В. Евдоксина // Вестник Астраханского государственного технического университета. – 2007. – № 2. – [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/psihologicheskie-osobennosti-izucheniya-inostrannogo-yazyka-studentami-tehnicheskikh-vuzov>.
3. Емельянов С. М. Практикум по конфликтологии / С. М. Емельянов. – СПб. : Питер, 2001. – 400 с.
4. Зимняя И. А. Психология обучения ИЯ в школе / И. А. Зимняя. – М. : Просвещение, 1991. – 222 с.
5. Скрыпник Н. С. Внеаудиторная работа на материале иностранного языка как составляющая эстетического воспитания студентов / Наталья Станиславовна Скрыпник // Вестник Харьковского национального автомобильно-дорожного университета. – 2011. – Вып. 53. – [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://cyberleninka.ru/article/n/vneauditornaya-rabota-na-materiale-inostrannogo-yazyka-kak-sostavlyayushaya-esteticheskogo-vospitaniya-studentov>.

І. П. Сінельник,

м. Київ

ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК НЕВІД'ЄМНА РИСА ПОЛІКУЛЬТУРНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Обґрунтовано значущість виховання толерантності студентів педагогічних спеціальностей, зокрема майбутніх учителів початкової школи, у процесі їхньої іншомовної освіти; здійснено огляд основних складових толерантності як компонента полікультурної компетенції; розглянуто деякі засоби іноземної мови, за допомогою яких можна виховувати толерантність майбутніх учителів початкової школи як професійно значущу для них якість.

Ключові слова: толерантність, полікультурна особистість, комунікативна толерантність, засоби іноземної мови, майбутній вчитель початкової школи.

Законом України “Про освіту”, Національною доктриною розвитку освіти в XXI столітті та положеннями сучасних концепцій мовної освіти в Україні передбачено формування мовної особистості, яка здатна вільно орієнтуватись у різноманітних комунікативних ситуаціях та успішно вирішувати комунікативні завдання. Там же зазначено, що метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових